

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej. — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne.
Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo.
Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska cesta št. 2, pritličje.

Glasilo Socialistične Stranke Jugoslavije

Štev. 23.

V Ljubljani, dne 22. maja 1925.

III. Leto.

Stanovanjski zakon.

Novi stanovanjski zakon, ki je stopil v veljavo 16. maja t. l. velja do 1. novembra 1926.

Da ne odgovarja potrebam najemnikov, smo že povedali. Danes pa hočemo podati našim čitateljem nekatere glavne določbe novega zakona, da se bodo znali ravnati pri ureditvi svojega stanovanjskega vprašanja. Seveda ni mogoče zakona v celoti tako podrobno razložiti, da bi zamogel vsakdo zvedeti vse, kar morda rabi, marveč nam je mogoče povedati samo nekaj glavnih in najvažnejših podatkov, ki naj služijo našim čitateljem za to, da poznajo glavne določbe novega zakona. Kdor se hoče z zakonom natančno upoznati, si mora nabaviti cel zakon.

I.

Za **trgovske in poslovne prostore** ne velja stanovanjski zakon več, to se pravi, da se morata hišni gospodar in najemnik sama sporazumeti glede višine najemnine. Če se ne sporazumeta, ima hišni gospodar pravico prostor odpovedati, kakor je to tudi pred vojsko bilo. Najemnik se previsoki najemnini izogne lahko s tem, da prostor odpove. Pred 1. nov. 1925 prostora ni treba izprazniti.

Ravno to velja za **vsa stanovanja**, ki so v takozvanih novih hišah, ki so se začele zidati po 1. novembru 1. 1918. ali pa v po tem času postavljenih novih delih starih hiš (n. pr. novih nadstropjih itd.). Za te hiše in najemnike v teh hišah stanovanjski zakon torej tudi ne velja.

Novi stanovanjski zakon tudi ne velja za stanovanja v nekaterih starih hišah, n. pr. državnih, občinskih zgradbah itd., če so potrebna za uradne prostore ali pa za stanovanja uslužbencev dotičnega urada. Važna je odredba, da smejo hišni lastniki, ki so invalidi ali pa vdove, katerih mož je v vojski padel ali vsled vojske umrl, ali pa otroci, katerih oče je v vojski padel ali vsled vojske umrl, z vsemi stanovanji v svoji hiši prosto razpolagati, če nimajo drugega imetja kot hišo ali pa drugega dohodka, kakor invalidno podporo ali penzijo. Ravno tako je tudi važna odredba, da sme tisti hišni gospodar s stanovanji v svoji hiši prosto razpolagati, ki ima malo hišo, v kateri sta razun stanovanja gospodarja samo še dve stanovanji in če nima razun hiše nikakega drugega premoženja. Tudi drugače zaščiteni najemniki v takih hišah niso zaščiteni, zato bodo morali plačevati take najemnine, kakor jih bo zahteval hišni gospodar in jim bo gospodar zamogel stanovanja tudi poljubno odpovedati.

Prepovedano je pretvarjanje stanovanjskih prostorov v poslovne prostore (v starih hišah).

Nihče ne sme stanovati v tuji (stari) hiši, če ima v istem kraju svojo hišo on sam ali njegova žena ali njegovi otroci, ki stanujejo z njim skupaj. Ta določba bo povzročila, da se bo moral marsikateri najemnik, ki bi bil drugače zaščiten, umakniti hišnem ugosposodarju.

Menjava stanovanj je dovoljena s pristankom obeh hišnih gospodarjev.

Celo stanovanje ali pa deli cellega stanovanja se ne smejo dajati v podnajem, v podnajem se sme dati samo posamezna soba, če hišni gospodar temu pritrdi. Hišni gospodar ima tudi pravico do enega dela najemnine, ki jo plačuje podnajemnik.

II.

V starih zgradbah so zaščiteni nekateri najemniki glede **stanovanj** in sicer v dvojnem oziru: hišni gospodar jim stanovanja ne sme odpovedati, ne sme jim pa tudi povzročiti najemnine preko tiste mere, ki jo zakon določa:

Zaščito uživajo v glavnem sledeči najemniki:

1. aktivni državni uradniki in uslužbenci, sluge ter njihove vdove in rodbine;
2. penzionisti, vdove penzionistov in njihove rodbine;
3. nekateri poklici duševnih delavcev;
4. duhovniki;
5. vojni invalidi in njihove rodbine;
6. vojne vdove in rodbine v vojski padlih, umrlih ali onesposobljenih, če so v slabem gmotnem položaju;
7. obrtni delavci, ki ne delajo na svoje in nimajo svojih delavnic, pač pa so v delu pri drugih in žive od mesečne ali dnevne plače; vsi oni obrtniki in mali trgovci, ki delajo sami ali samo z enim vajencem; nadalje vdove in rodbine v tej točki naštetih oseb;
8. uradniki, pomočniki, nameščenci, uslužbenci in sluge zasebnih trgovskih, akcijskih, industrijskih in drugih podjetij, ki imajo mesečno plačo, ki ne presega 3000 dinarjev; če pa imajo dotična podjetja za svoje uslužbenice zgrajene stanovanjske hiše, pa ti uslužbenci niso zaščiteni;
9. telesni delavci in delavke vseh strok in podjetij ter njihove vdove in rodbine, ne glede na višino mezde;
10. uradniki in uslužbenci vseh dobrodelnih ustanov;
11. uradniki, uslužbenci in sluge vseh samoupravnih oblasti (občin itd.).

Glede višine najemnine za te zaščitenne najemnike pa določa zakon, da se računa na sledeči način.

Dožene se najprvo, koliko je znašala (ali bi znašala) najemnina za dotično stanovanje v juliju mesecu 1. 1914, pri čemur se vzame krona za dinar. (Če je n. pr. stanarina znašala julija 1924 dvajset kron se smatra, kakor da je znašala dvajset dinarjev.)

Tako v dinarje spremenjena julijska najemnina 1. 1914. se pomnoži na to:

a) **šestkrat**, če znaša skupni letni dohodek najemnika in z njim v skupnem gospodinjstvu živečih oseb (z vsemi dokladi, dnevnica-mi itd.) manj ko 40.000 Din in če ne obsega stanovanje več kot 4 sobe;

b) **devetkrat**, če je skupni letni dohodek nad 40.000 do 60.000 Din in stanovanje nima več kot 4 sobe; devetkrat se tudi pomnoži tedaj, če ima najemnik manj kot 40.000 dinarjev dohodkov, toda večje stanovanje kot 4 sobe;

c) **dvanajstkrat**, če znaša skupni letni dohodek več kot 60.000 in če ni stanovanje večje kot s 4 sobami;

č) **petnajstkrat**, če znaša skupni letni dohodek več kot 40.000 in obsega stanovanje več kot 4 sobe.

Tako pomnožena julijska najemnina iz 1. 1914. da potem oni znesek, ki ga je plačevati v smislu novega zakona kot **mesečno** najemnino. N. pr. delavec, ki je plačal za stanovanje julija 1924 K 20 = Din 20 in ki ima samo dve sobe, plača po novem zakonu na mesec 6 krat po 20 Din, to je 120 Din mesečne najemnine.

Vsak zaščiteni najemnik ima pravico dogovoriti se s hišnim gospodarjem glede višine najemnine. Samo v slučaju, če se s hišnim gospodarjem glede višine najemnine ne dogovori, odloča ma zahtevo gospodarja ali najemnika o višini najemnine stanovanjsko sodišče, ki **mora** določiti najemnino v taki višini, kakor določa ta novi zakon.

III.

Toda tudi zaščitenim najemnikom sme hišni gospodar v določenih slučajih stanovanje odpovedati.

Taki slučaji so:

1. če je stanovanje potrebno hišnemu posestniku ali njegovim oženjenim sinovom ali omoženim hčerkam za osebno stanovanje; rok za izselitev znaša v tem slučaju 1 mesec (pri hišah kupljenih po 1. nov. 1918 pa 3 mesece) potem, ko je postala dotična rešitev stanovanj. sodišča pravomočna. Vendar pa se izselitev ne more izvršiti poprej, dokler najemnik ne dobi novega stanovanja; če ga pa po 6 mesecih ne dobi, se mora pa kljub temu izseliti — očitno na ceto. Stanovanjsko sodišče odloča o tem, kateremu najemniku sme gospodar stanovanje odpovedati in velja določilo, da se mora odpovedati v prvi vrsti gospodarsko najmočnejšim;

2. če je potrebno, da se hiša podere za to, da se zgradi nova, ki pa mora imeti vsaj še enkrat več stanovanjskih prostorov, kakor jih je imela porušena; glede izselitve velja isto kot pod 1.);

3. če potrebuje hišni gospodar z ozirom na število in starost rodbinskih članov, ki stanujejo z njim v istem stanovanju, večje stanovanje; glede izselitve velja isto kot pod 1.);

4. če najemnik ne plača dva meseca najemnine; v tem slučaju se mora izseliti v **15 dneh** potem, ko izda stanovanjsko sodišče svojo odločbo;

5. če zlorablja najemnik v najem vzete prostore, če jih namerno ali pa iz nemarnosti ponovno kvari na očitno škodo lastnika; glede izselitve velja isto kot pod 4.);

6. če žive najemnik ali njegovi domači ali pa podnajemnik v stanovanju nemoralno ali pohujšljivo ali dopuščajo, da drugi tako žive ali če otežkočujejo s svojim obnašanjem v stanovanju ali v dvorišču hišnemu gospodarju ali drugim najemnikom stanovanje v hiši; glede izselitve velja kakor pod 4.);

7. če razžali najemnik ali njegova odrasla družina hišnega gospodarja ali njegovo družino na časti ali telesno poškoduje, razun, če je hišni gospodar tak napad sam

izzval. Glede izselitve velja isto kot pod 4.); — O tem, ali se mora najemnik seliti, odloča tudi v tem slučaju stanovanjsko sodišče!

V času med 20. decembrom in 20. januarjem se ne sme nikogar prisiliti, da se seli.

IV.

Vsako prazno stanovanje morata hišni gospodar in najemnik prijaviti stanovanjskemu sodišču in sicer hišni gospodar najkasneje v 24 urah, potem, ko je prazno, najemnik pa vsaj 24 ur predno ga izprazni, drugače se plača kazen.

Rodbina premeščenega državnega uradnika ali uslužbenca obdrži stanovanje, dokler ne najde v novem kraju drugega.

Brez dovoljenja stanovanjskega sodišča se v prazno stanovanje ne sme nihče vseliti, drugače bo kaznovan in izgubi stanovanje takoj.

Prazna stanovanja (seveda le v starih hišah) dodeljuje stanovanjsko sodišče in sicer po v zakonu naštetem vrstnem redu. Komur je stanovanje dodeljeno, se mora vanj vseliti v 10 dneh.

Dobrot stanovanjskega zakona se smejo posluževati le tisti, ki so plačali državni davek za preteklo leto. Ta določba je važna, najemniki naj se vedno prepričajo o tem, če je hišni gospodar davke za pretečeno leto plačal ali ne.

V.

O vseh stanovanjskih sporih v zgradbah, ki veljajo kot nove, o sporih glede trgovskih in poslovnih lokalov in o sporih, ki zadevajo nezaščitenne najemnike, odločajo okrajna sodišča po zakonskih predpisih, kakor so veljali pred vojno.

Za vse ostale stanovanjske spore — torej v starih zgradbah (razun pod 1. naštetih) in glede zaščitenih najemnikov — pa odločajo posebna stanovanjska sodišča, ki se ustanove v Ljubljani in na sedežu vsakega okrajnega glavarstva.

Pritožba v teku 8 dni po izreku, gre na višje stanovanjsko sodišče v Zagrebu.

Podrobnosti o postopanju pred temi sodišči navajati bi bilo preobširno in se bo moral pač vsak, ki bo imel pri teh sodiščih opravka, o postopanju podučiti. Zastopanje po advokatih je dovoljeno, mož lahko zastopa ženo, žena moža.

Vloga na stanovanjsko sodišče se da na zapisnik ali pa pošlje pismeno v enem ali — v gotovih slučajih — v 2 izvodih. Vloga je treba kolekovati s 5 Din, za rešitev priložiti kolek za 20 Din.

Kdor prosi za dodelitev stanovanja, mora plačati še posebej 30, 60, 90 ali 120 Din, če prosi za stanovanje z 1, 2, 3 ali 4 in več sobami in sicer v gotovini. Kdor zahteva izselitev ali odpoved stanovanja, plača 20% mesečne najemnine; kdor zahteva določitev najemnine, istotako.

Vsaka stranka trpi svoje stroške, torej tudi stranka, ki v pravdi pred stanovanjskim sodiščem zmagaja.

Minister za socialno politiko bo izdal še poseben pravilnik za izvajanje zakona. Tudi bo preteklo še nekaj časa, predno bodo začela poslovati stanovanjska sodišča.

Gorenjski kovinarji — zedinjeni!

Preteklo nedeljo so doživeli gorenjski kovinarji zgodovinski dan, ki ne bo imel upliva le na razmere kovinarskega delavstva na Gorenjskem, temveč bo služil kot kašipot vsemu razredno zavzdanemu proletarijatu Slovenije.

Po dveletni razcepljenosti se je zlasti zadnje tedne pojavila močna struja za zopetno edinstvo strokovnih organizacij. Tako so se pričeli razgovori med odborom naše podružnice SMRJ in med zaupniki bivše neodvisne kovinarske organizacije. Po večkratnih sejah se je končno napravila platforma za enotno kovinarsko organizacijo. Ko je bilo to zgotovljeno, so se obojestranski zaupniki dogovorili, da se skliče velik kovinarski shod, kateremu se predloži predlog zaupniškega zbora.

Ta shod, katerega so se udeležile velike mase kovinarskih delavcev iz Save, Javornika, Dobrave in celo iz Lesc, se je vršil preteklo nedeljo na obširnem dvorišču delavskega doma na Savi.

V globoko zasnovanemu govoru je otvoril shod predsednik podružnice Saveza metalnih radnikov Jugoslavije sodr. Jurij Jeram, ki je v kratkih potezah obrazložil namen in delo dosedanjih zaupniških konferenc. Nato je podal besedo referentu zaupniškega zbora s. Mat. Frčetu, ki je podrobno poročal o predlogu za zedinjenje, ter priporočil navzočim, da predlog sprejmejo in se kompaktno priključijo podružnici SMRJ.

Po referatu je sledila debata članov, v kateri je zlasti s. Mulej podrobno opisal težak položaj kovinarskega delavstva na Jesenicah in pokazal živo potrebo zedinjenja v enotno organizacijo.

Po zaključku debate je dobil besedo s. Ivan Makuc iz Ljubljane, ki je orisal potek dosedanjega dela za zedinjenje strokovnih organizacij. Povdaril je, da delo za zedinjenje zlasti napreduje v Ljubljani, kjer je pri usnjarskih in življskih delaveh

zedinjenje v enotno organizacijo skoraj popolnoma izvršeno. Prikazal je razmere na železnici in poročal, da se je do sedaj posrečilo izmed 14 raznih organizacij združiti v eno enotno železničarsko organizacijo. Omenil je tudi, da tudi enotna rudarska organizacija na celi črti prodira.

S. France Svetek je poročal v imenu ljubljanskega oblastnega odbora SMRJ in izjavil, da je spremljal oblastni odbor s simpatijami zedinjevalne korake, ki jih je podvzela jeseniška podružnica SMRJ. K predlogu za sporazum, ki ga je izdelal zaupniški zbor izjavlja, da bo oblastni odbor predlagal centrali, naj kolikor mogoče olajša pristop dosedanjim članom nezavisne organizacije v skupni savez. Na koncu svojega govora je pozval vse navzoče kovinarje, naj gredo takoj na delo, da organizirajo ves kovinarski proletarijat v enotno kovinarsko organizacijo.

Centralno upravo SMRJ v Beogradu je zastopal centralni blagajnik s. Kiljan Janković, ki je izjavil, da bo centralna uprava storila vse, da se enotnost kovinarskega proletarijata pospeši.

Po končanih govorih je predsednik s. J. Jeram reasumiral govore in dal predlog na glasovanje. Dvignilo se je tisoč rok za edinstvo in tisoč sre je vplamtelo od velikega ganotja. Svečanost trenutka so pa še podesetorili mogočni akordi marsaljeze, katero je zasvirala godba jeseniških kovinarjev. V pozdrav sklonjena rdeča zastava je pa simbolizirala razpoloženje tisočglave množice. In kakor nalašč za ta trenutek sestavljena pesem: »Bratje vsi enaki smo!«, katero je z zanosom zapel mladi pevski zbor »Vintgar«, je prikradla marsikateremu staremu borecu v oči solze zadoščenja.

Iz delavskega doma razobešena velika rdeča zastava je pa oznanjala nasproti ležeči tovarni, da je Kalvarija prekoračena...

Antiparazitni hrastniški pralni prašek dobi se vsepovsod.

Na binkoštno nedeljo v Celje!

Polovična vožnja.

Ze v prejšnji številki smo poročali, da se je k razvitju prapora pevskega društva »Naprej« v Celju priglasilo celo vrsto pevskih zborov in tudi drugih delavskih kulturnih, strokovnih, gospodarskih in političnih organizacij. Od takrat je število priglasevcev že zopet ogromno narastlo, tako da utegnemo videti na tej slavnosti okoli 15 pevskih zborov, več telovadnih enot, deputacije vseh edinic UDR v krogih in velike množice članov raznih naših organizacij.

Ne glede na to, da je Celje ena najvažnejših delavskih postojank v Sloveniji, je tudi spored slavnosti tako pester in vabljiv, da že sam po sebi vabi vsakogar, ki količkaj more, pride ta dan v Celje. Povrh je pa Celje s svojo krasno okolico zlasti v tem času samo po sebi pravo letovišče, katerega si je vredno ogledati. Ker je železniška uprava dovolila tudi polovično vožnjo, bo tudi s te strani marsikomu olajšano.

Ljubitelji lepega petja bodo prišli v Celje že v soboto 30. t. m. zvečer, ker bo koncert pevskih zborov že ta večer. Slavnostno razvije prapora pa naslednji dan 31. t. m. (binkoštna nedelja).

Natančni spored bomo objavili še prihodnji teden, za enkrat naj pa velja parola za vse:

Na Binkošti v Celje!

Izkaznice za polovično vožnjo se naročajo pri s. August Kolene, Gaberje 14, Celje.

Mednarodni zadružni dan.

Kakor je 1. maj dan propagande in demonstracije za socialno politične zahteve delavnega ljudstva, tako je sklenila zadružna internacionala proglasiti 7. julij za mednarodni zadružni dan.

Zadružna internacionala ima kakor znano svoj sedež v Londonu in je letos dosegla — gorostasno število — 40 milijonov članov. Sicer mednarodni zadružni dan še dolgo ne bo dosegel onega sijaja, ki ga je dosegel 1. maj, kajti 1. maj ima za seboj že silno tradicijo in je prešel delavskim masam že v meso in kri. Velika večina zadružnega pokreta itak praznuje 1. maj, ker se rekrutira večina zadružnega članstva iz delavskih slojev. Po nekaterih krajih porabljajo zadruge prvomajska zborovanja za propagando zadružne ideje z živo besedo, lepaki, brošurami itd. Udeležujejo se tudi majskih sprevodov z lastnimi zastavami in različnimi napisi, ki imajo namen opozoriti čim večje množice na važnost zadružne ideje.

Kljub temu je pa ustanova mednarodnega zadružnega dneva vendar silno važna pridobitev. Kajti ta dan ni namenjen le propagandi ideje zadružništva, temveč ima namen, da se izcemi polagoma iz njega nekaj mednarodni zadružni sejem. Na tem sejmu (razstavi) naj vidijo zadružniki objekte, blago in produkte svoje lastne zadruge. Ob enem naj se pa pokaže v slikah in številkah napredek zadružništva po celemu svetu.

Pomisliti je treba, da je zlasti medsebojno poznavanje zadružništva eksistenčne važnosti za zadružništvo.

Zadružništvo bo šele takrat začelo odločilno uplivati na svetovno gospodarstvo, kadar bo samo organizirano kot svetovna gospodarska enota. Treba je vedeti, da imajo ne-

katere zadruge že n. pr. svoje plantaze za pridelavo čaja, kave, bombaža itd. In druge zadruge, ki te produkte razprodajajo morajo skrbeti, da bodo kupovale naravnost pri onih zadrugah, ki posedujejo te plantaze. Ali za zgraditev takih vezi je treba pred vsem medsebojnega spoznanja. In to je glavna naloga mednarodnega zadružnega dneva.

Naše zadruge v Sloveniji žive še v skromnih razmerah in morejo prispevati k mednarodni spopolnitvi zadružništva le skromen del. Vendar je Konzumno društvo za Slov. že lansko leto praznovalo zadružni dan s prireditvijo shodov in predavanj. Kako bodo zadruge letos proslavile zadružni dan še ni izdelanih načrtov, vendar bomo imeli tudi v Sloveniji priliko proslaviti ta velepomemben praznik delavske gospodarske osamosvojitve. V kolikor smo informirani pripravila Zveza gospodarskih zadrug že tozadnevne načrte in mi vabimo vse naše članstvo in somišljenike, da se tem prireditvam polnoštevilno odzovejo.

Amerika in vojni dolgovi.

Evropsko javnost vznemirja v zadnjem času nepomirljivo stališče Amerike v vprašanju vojnih dolgov. Kakor znano, je Amerika podpirala antantne države tekom svetovne vojne predvsem z denarjem, vojnim materialom ter hrano. Vse večje in manjše antantne države, od Anglije, Francije, Italije do Jugoslavije dolgujejo Ameriki, odnosno njenim bankam ogromne svote. Te države so nekaj časa upale, da bo Amerika iz »solidnosti« do Antante, črtala te neljube dolgove. Toda bankirji, čeprav ameriški, take vrste solidarnosti ne poznajo. Ko gre za njihove milijone in milijarde, se na »sveto stvar« Antante, ki da se je borila za svobodo in demokracijo itd itd in take in enake begatele slovesno požvižgajo; oni hočejo imeti svoj denar nazaj, četudi mora zato Evropa gospodarsko umreti. Francija pravi, da je tekom svetovne vojne žrtvovala vse svoje bogastvo in nekaj milijonov ljudi, da se je izerpala fizično in gospodarsko. In to je tudi res. Pa kaj briga to bankirja v njujorški Citti, on gleda v svoje

poslovne knjige, ki izkazujejo še vedno gotov odprt račun in tirja in tirja: denar sem, mar meni, če ste se borili za domovino in druge take stvari, v katere verjamejo le prosti ljudje; za nas je bila tudi svetovna vojna le veliki »kšeft«, zato plačajte vse do zadnjega šilinga, sicer vas zarubimo in še drugače izstradamo.« Tako govorijo bankirji in zahtevajo svoje. Evropske države pa jokajo in stokajo in pravijo, da ni prav, da se jih neprestano preganja zaradi teh neljubih dolgov. Seveda ni prav. Pa kaj, če je bistvo kapitalizma tako, da ne vidi domovine in njegovih interesov, da mu je pri srečju samo njegova kosa. Seveda, za modre zagovornike današnjega družabnega reda smo mi socialisti, ko to konstatiramo, grobi »materijalisti«. Kaj pa, mi smo materijalisti, ne oni, ki zidajo vse na denarju, ki špekulirajo celo na vojnah.

Če ostane pri tej zahtevi, da bo morala Evropa plačati vse te dolgove, potem bo republikanska Amerika imela od evropske tragedije največji dobiček. Znano je, da je že tekom svetovne vojne romalo ogromno našega zlata v Ameriko. Evropa je bila zoposlena na bojišči, svoje zemlje ni mogla obdelovati, potrebovala je poleg vojnega materiala tudi hrano. Pa je Amerika postala žitarnica Evrope. Obdelovala je intenzivno svoja polja in pošiljala k nam svoje žito za naše zlato. Naše poljedelstvo je propadalo, naše zlato je pa šlo preko oceana. Pa se čudimo, da se valuta v Evropi ne more dvigniti in stabilizirati!

Denar, ki ga je posodila Amerika, je bil pravzaprav evropski denar, pa so naše modre vlade mislile, da se nas bo Amerika usmilila in nam spregledala vsaj del teh dolgov... Jok!

Amerika hoče še enkrat ves ta denar nazaj. In prizadete vlade si lomijo glave, kako uiti težki usodi.

Ja, svetovna vojna! Po šestih letih je ta rana še vedno odprta. In svet propada. Le žal, da z njim propada v prvi vrsti proletarijat, ki mora plačati fizično in gospodarsko vse stroške tega ogromnega socialnega zločina.

»Vojna vojni!« pravimo socialisti, in po vsem tem kar doživljamo, je ta klic dovolj svet in upravičen.

Politične vesti.

Nemški socialisti proti vladi.

V nemškem državnem zboru se je vršila daljša debata o zunanji politiki Nemčije. Nemški nacionalci so seveda zahtevali spremembo verzalske mirovne pogodbe, odklanjali krivdo Nemčije na svetovni vojni in žugali z nasilno izpremenitvijo sedanjih nemških mej. Proti vladi in proti politiki nemškega revanšnega nacionalizma je govoril sodr. Breitscheid, ki je predlagal nezaupnico sedanji vladi. Temu predlogu so se pridružili tudi komunisti.

S tem predlogom je v veliki nevarnosti obstoj sedanje nemške vlade, ki je zlasti vsled dvolične politike zunanjega ministra Stresemanna znatno pripomogla k zmagi velikega monarhista Hindenburga. Ker tvorijo republikanske stranke v Reichstagu večino, je pričakovati, da bo sedanja nespособna in lažnjiva nemška vlada prišla v težek položaj.

Za notranjo razorožitev Nemčije.

Poslaniška konferenca v Parizu bi morala te dni poslati Nemčiji noto o vprašanju nemške razorožitve. Zahtevati hočejo baje odstranitev vseh onih industrijskih naprav, ki se v slučaju vojne lahko pretvore v vojna podjetja za municijo in drugi vojni material. Ker služi skoro vsaka fabrika lahko več ali manj v vojne namene, bi pomenila taka zahteva toliko, kakor uničenje nemške industrije. Da bi bila poslaniška konferenca tako neverjetno neumna, ne moremo misliti,

čeprav nismo diplomati. Da si niso gospodje v tej noti edini, priča dejstvo, da se o njej vršijo še vedno živahni razgovori med Londonom in Parizom. Kaj bodo še vse te brihtne buče pogruntale, se bo videlo v bližnjih dneh.

Mussolinijev poraz.

V italijanski zbornici je bilo te dni zopet precej živahno. Mussolini je predložil parlamentu nov zakon proti tajnim družbam. Zakon je naperjen v prvi vrsti proti framazonstvu, ki je v Italiji precej močno in vodi srdito tajno borbo proti fašizmu. Mi nismo prijatelji framazonstva, ki je s svojimi intrigami že dosti škodovalo tudi delavskemu gibanju, priznati moramo vendar, da je to pot framazonstvo serviralo Mussoliniju prav čeden poraz. Ko je bilo namreč treba glasovati za zakon, je glasovalna mašina odpovedala. Večina poslancev, med njimi tudi več fašistov, je zapustilo zbornico in Mussolini je ostal na cedilu. S takim rezultatom ni menda računal. Šele pri drugem glasovanju se mu je posrečilo prisiliti svoje nepokorne poslance, da so glasovali za zakon, toda blamaža je bila medtem že tukaj. Tudi Mussolini se bo še vrezal. Gre, gre, pa se polomi, še preden si misli.

Krvava justica na Bolgarskem.

Ze zadnjič smo pisali o bolgarski Cankovi politični Sodomi in Gomori, ki jo noče biti ne konca ne kraja. Da bi ti politični progoni izgledali pravno bolj v redu, so začeli s procesi v velikem slogu, na kate-

rih se izrekajo na veliko smrtno obsodbo. Zadnji proces v Sofiji se je vršil proti domnevanim udeležencem pri atentatu v Sofiji. Dasi se ni moglo obtožencem dokazati, da so pri atentatu sodelovali — glavni izvrševalci atentata so bili itak že ubiti —, so jih vseeno obsodili na smrt. Zelo pogumno in dosledno je bilo zadržanje glavnih obtožencev. Zlasti izjava dr. Friedmana, ki je odkrito in pogumno izjavil, da se priznava za komunista in da je sodeloval v ilegalnih organizacijah, da pa ne odobrava individualne čine, je vzbudila splošno pozornost. Izjavil je, da se ne boji smrti in da ostaja zvest svojim idejam. Razsodba vojaškega sodišča se je prečitala v pozni noči in je izzvala veliko ogorčenje in razburjenje. Le tako naprej. Tudi vlada Cankova ne bo večna. Baš to divjanje jo bo prej ali slej upropastilo. Na proletarijatu vseh dežel je, da se proti tej strahovladi upre.

Panica in krvna osveta.

Na Dunaju je bil umorjen bolgarski makedonski federalist Panica, ki je igral v revolucionarnem makedonskem gibanju veliko vlogo. Sedaj so njegovi pristaši napovedali krvno osveto vsem, ki s tem atentatom soglašajo. Tudi so se v zadnjem času zopet razvili krvavi pokolji med vstaši in vladnimi četami v Bolgariji. Bolgarske tragedije ne bo kmalu konec. Če se bo pa začela sedaj kar javno uvažati krvna osveta v politične borbe, potem smemo ob bolgarskem temperamentu pričakovati, da se bodo ljudje trebili med seboj do zadnjega. Očitno je, da bi mogel le padeč Cankove vlade oblažiti te razmere. Dolžnost Evrope je, da da glasno zahteva radikalno spremembo vladnih razmer v Bolgariji.

Stanovanjski zakon. V današnji številki prinašamo obširno poročilo o novem stanovanjskem zakonu. Vsi najemniki zamorejo videti, kako so vladne stranke, med njimi naši demokrati, varovali pravice najemnikov, ki bodo sedaj frčali po vrsti na cesto in pa morali stanovati v silno dragih stanovanjih. Iz celega zakona odseva samo skrb za hišnega gospodarja, za »svetost« zasebne lastnine! V eni prihodnjih številki bomo prinesli tudi obširno poročilo o novem davku na delavske mezde, to je drugo darilo današnje vlade. Klerikalni tigri pa niso bili v stanu preprečiti ali zboljšati niti enega obeh zakonov, čeprav se tako repenčijo na svojo moč! Delavstvu bo pa tako delovanje naše narodne skupščine, v kateri ne sedi niti en delavski zastopnik, morda vendar odprlo oči, da se zave pravilnosti stavka: Brez politične moči ne more delavstvo ničesar izvajati!

IZSELJEVANJE V AVSTRALIJO OMEJENO.

Angleški konzulat v Beogradu je prejel od avstralske vlade naslednje poročilo:

Med doseljenci, ki pridejo iz Južne Evrope je veliko takih, ki ne razumejo angleškega jezika, zato ne dobe dela in ki so po večini brez sredstev tako, da padajo v breme avstralske države. Taki doseljenci, ki ne dobe dela in so brez vsakih sredstev, prosijo, da jih avstralska vlada pošlje v domovino, kar tudi napravi. Ali dnevno se dogajajo tudi slučajji, da doseljenci po preteku par tednov bivanja v Avstraliji prosijo za vizume, da se vrnejo na svoje stroške, ker ni mogoče dobiti dela.

Zaradi tega predlaga Avstralska vlada, da se to sporoči vsem prizadetim osebam v Jugoslaviji, Grški in Albaniji.

Z ozirom na to, da more sprejemati samo omejeno število doseljencev posebej onih, ki znajo slabo angleški jezik in so brez zadostnih sredstev, bo Avstralska vlada točno informirala vse važne izseljeniške centre o prilikah v Avstraliji.

Odobrenje za izseljenje v Avstralijo izdaja od sedaj naprej ministrstvo socialne politike, Izseljeniški odsek — in to samo onim, ki — poleg navedenih pogojev — morejo dati garancijo, da bodo imeli pri izkrcanju v Avstraliji vsaj 40 (štirideset) angleških funtov.

Angleški konzulat bo izdajal mesečno 100 vizumov našim državljanom, od tega zagrebški konzulat 30.

Opozorjajo se vsi, ki se nameravajo izseliti v Zedinjene države Ameriške, da se v slučaju zadržanja po ameriški izseljeniški oblasti na otoku Ellis Island pred New Yorkom, obrnejo takoj za pomoč in intervencijo na naslov: Izseljeniškega poslanika kraljevine SHS., ki se glasi:

Commissioner of Emigration of The Serbs, Croats and Slovenes 243 West 22 nd Street-New York.

DOPISI.

Vič. To nedeljo smo imeli pri »Kramerju« zelo dobro obiskan shod. Dvorana je bila polna, in še pri vratih precejšnja skupina ljudi. O političnem položaju je poročal sodr. Golouh. Njegov stvarni govor so navzoči z odobravanjem vzeli na znanje. Da je ob tej priliki ožigosal tudi neresno politiko slovenskih klerikalnih poslancev, ki v tem težkem gospodarskem, političnem in socialnem momentu za Slovenijo, ko se celo delavske plače obdavičujejo, nimajo važnejših poslov, kakor da se trgajo za tablice na vratih njihovega poslanskega kluba, je bilo prav umestno in v redu. Dopisnik »Slovenca« pa napada zaradi tega sodr. Golouha in mu očita demagoštvo, ker je povedal resnico. Sodr. Golouh ni rekel, da ima slovenska ljudska stranka 25 poslancev v Sloveniji, rekel je, da jih ima od 25 slov. poslancev 20, da ima torej veliko večino vseh slov. poslancev, da pa ne znajo in nočejo storiti ničesar za najmanjše in najbistvenejše potrebe slovenskega ljudstva. Zameril jim je njihovo značilno brezbržnost tudi v vprašanju obdavičevanja delavskih plač. Ali ni vse to resnično? Tisti, ki dopisuje v »Slovenca«, naj ne potvarja resnice, naj ne laže, ker to ni krščansko. Tudi ob sodr. Škerlja se je obregnil, tudi on da ni pel slavo slovenskim klerikalcem. I, kakopa! da zagovarjamo ali zmolčujemo nedopustne grehe naših večnih nasprotnikov, ki so nam že toliko zla storili? Te grehe jim ne bo niti sam Bog odpustil, kaj šele mi. Naj se ta gospod ne briga za dober glas sodr. Škerlja, ki vrši zavestno in pridno svojo strankarsko in človeško dolžnost. Če bodo naši glasovi pri prihodnjih volitvah padli ali rasli, bomo imeli priliko se prepričati, ko se bodo zopet štele kroglice. Komu naj tako poročanje v »Slovenca« služi, bogsigavedi. Saj ljudje niso slepi in gluhi. Dosti o tem. — Po poročilu se je vršila zanimiva, stvarna debata o našem pokretu in o vprašanju zopetnega ujedinjenja vseh delavskih vrst v enotni strokovni organizaciji, ki lepo napreduje. Sprejeta je bila posebna resolucija proti krivičnemu obdavičenju delavskih plač, ki se je odposlala na ministrstvo financ v Beogradu. Nato so poročali sodrugi: Škerlj, Ropret in Peterca o delu v občinskem zastopu. Njihovi referati so bili zares lepi in temeljiti in so pričali, s kako resnostjo izvršujejo naši zastopniki na občini svojo nalogo. Izvršilo se je že dosti koristnega dela, v kratkem se pa bodo izvedle še druge važne akcije, ki bodo občini v prid in čast. Le tako naprej. Shod je dosegel popolnoma svoj namen. Nadejamo se, da bodo tudi prihodnja zborovanja prav tako lepo obiskana.

Zidani most. Preteklo soboto nas je posetil s. F. Svetek, da se med zapuščeni porazgovori o političnem položaju, zlasti o akciji proti neznošnim davkom na delavske plače. Sklenili smo ustanoviti politično organizacijo SSJ, za katero smo izvo-

li pripravljalni odbor. Pripravljalni odbor je sestavljen iz naslednjih sodrugov: Hervol Anton, predsednik; Dvorščik Konrad, podpredsednik; Birska Anton, tajnik; Vrhovšek Ivan, blagajnik. — Kontrola: Gajšek Ivan in Nerat France.

Pripravljalni odbor si je nadel nalogo pred vsem podpreti strokovno organizacijo v akciji proti neznošnim davkom in pritegniti k sodelovanju tudi ostalo občinstvo našega kraja. Nabrali smo tudi več naročnikov na »Socialista«. Delavstvo je vsled medsebojne razcepljenosti že dovolj trpelo, zato imamo upanje, da bo nova politična organizacija zbrala vse delavske sloje v eno celoto, ki bo v stanju boriti se proti današnjim neznošnim razmeram.

Pobrežje pri Mariboru. Delavska telovadna in kulturna zveza »Svoboda« podružnica v Pobrežju priredi v nedeljo, dne 7. junija t. l. v lepem in velikem gostilniškem vrtu g. Simoniča v Pobrežju vrtno veselico. Spored bo zelo obširen in se bode lahko vsak gost najboljše zabaval. Začetek veselice ob 15 (3) uri popoldan, konec popolnoči. Vstopnina za osebo Din 5.— V slučaju slabega vremena se vrši veselica drugo nedeljo t. j. 14. t. m. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Mežiška dolina. Poleg premoga in svinca je edino pomemben pri zaslužku v naši dolini še les. Pred nedavnim se je, pač iz gotovih razlogov, nekaj izmed številnih lesnih trgovcev združilo v družbi »Korotan«, zgradilo vilo in parno žago, kjer zaposluje precejšno število delavcev. Vsem tem, onim pri družbi kot privatnim je vpitje o slabih časih postala že navada, delavce, posebno organizirane, kaj radi psujejo z lenuhi, medtem ko sami večinoma trpe edinole za prenašanjem svojih obširnih trehuhov. Odbor podružnice lesnih delavcev v Črni je vsled tega po temeljitem presojanju gospodarskega položaja na svoji seji dne 6. XII. 1924 enoglasno sklenil forsirati ustanovitev pridobitne zadruge. Provizoričen odbor je danes že sestavljen in je agilnost in požrtvovalnost vsakega pozameznega odbornika že porok, da mora druga uspevati. Delež, ki se lahko plačuje tudi v obrokih znaša 300 dinarjev. Pristopnina Din 10. Od sodrugov-kmetov se pričakuje, da pojdejo zadrugi na roko, sploh je razmah zadruge odslej odvisen od razredne zavednosti naših sodrugov delavcev in kmetov. Pristopne izjave se dobe pri vseh odborih strok. organizacij v Mežiški dolini.

Polemika.

V »Pod Lipi« se nadaljuje na platnicah polemika o strankini taktiki.

Mi bi se s to polemiko ne bavili, ko bi ne bila naravnost šolski vzgled za to, kako se v stranki ne sme delati.

Polemikar ni našega odgovora na s. A. T., s katerim polemizira, niti prav prečital. (Da naš odgovor namenoma potvarja si vendar ne moremo misliti.) Pa vse eno pole-

mizira — polagajoč nam v usta trditve, — ki jih nismo trdili. V ostalem članku se da čitati med vrsticami, da si stranka radi ozirom na interese naših socialnih zavodov in tudi iz osebnih interesov ne upa ustopiti proti reakcionarnim zakonom in samovoljnostim sedanjega režima. Tudi ta predpostavka je neresnična in potvorjena, kakor so potvorjeni celi citati iz našega odgovora. Vse sama sumničenja in neresnična predbacivanja, ki dajejo podlago za nadaljnje opredelitve. Čas je, da se s takim načinom polemike in dela preneha.

Kdor danes v stranki dela, — ga gotovo ne vodi koristoljubje, zakaj stranka nima danes ne slave, ne blaga. Zato sme vsak strankin delavec zahtevati, da se mu ne jemlje s sumničenji in podtikanji veselja do dela.

Morda mislijo tisti, ki v kotu nergajo in vstvarjajo tako atmosfero, da so dolžni samo tisti, ki delajo, napram njim obzira in takta in da je — neresno, ponesrečeno in netaktilno, če enkrat povemo, da je tega dovolj. A mi bomo vseeno povedali.

Kaj sedaj?

Z ozirom na to, da se o tej temi še vedno piše, bomo še enkrat ponovili, kaj smo mi s. A. T. odgovorili in povedali, kaj na to »Pod Lipa« odgovarja.

Nasveti, ki jih je prinesla »Pod Lipa« v prejšnjih številkah, gredo v najglobljem bistvu za tem, da bi morala izrabiti stranka nacionalistične instinkte, ki so trenutno močen političen faktor.

Mi smo te nasvete odklonili. Rekli smo, da nam kaže komunističen primer, — ostreje kot so šli komunisti na to pot, je nemogoče iti —, da se svetovalec že glede zunanjega efekta take taktike varajo. Zakaj vsaka voda se pije pač pri najčistejših vrelih.

Dalje smo trdili, da socialistična stranka na to pot iz načelnih razlogov ni mogla iti in pristavili: »Na splošnem pa menda še velja načelo, da se ne sme podrejevati načelne in duhovne čistote socialistične stranke trenutnim uspehom.«

Menda je tu logična zveza zelo jasna. Vkljub temu je polemikar izpustil ne, napravil iz naše trditve nasprotje in naslonil na to potvorbo jedro svoje polemike. Tu se da površnost (ali hudobija) otipati, kaj šele tam, kjer se to ne da otipati in kjer je dana sumničenjem prosta pot.

Izmed teh sumničenj je prvo to, da nas vodijo interesi na »konsolidacijo buržoazne države«.

V resnici je ta država tu, nje konsolidacija dejstvo in naloga, ki jo smatramo mi za nujno, je v tem, da vstvarimo paralelno z organizacijo državne oblasti in proti enaki organizaciji kapitala, odgovarjajočo organizacijo proletarijata.

Od tega velikega cilja bi se z radičevskimi parolami, ki vodijo proletarijat nujno v med seboj razdvojene drobce, oddaljevali. Zato podobne nasvete odklanjamo. Da to še enkrat poudarimo: radi potreb skupnih delavskih organizacij od-

Perite
samo
z
Zlato-
rog
milom!

jaz sem zadovoljen
zlatorog-milom!

Perite
samo
z
Zlato-
rog
milom!

klanjamo nacionalistične parole, ne radi potreb države.

Za take parole tudi nimamo nobene potrebe. Naš socialistični ustavni načrt je postavil republikansko platformo in je poskušal za samouprave na tako širokem temelju, da mora priznati vsak, kdor vse to pozna, da je za socialiste to vprašanje rešeno in sicer dobro rešeno. Za v tem načrtu postavljenimi cilji je šla in gre stranka v vsem svojem javnem delovanju.

Res, da je v tem smislu premalo propagande, — a kdo to brani?

Za vpliv v socialnih institucijah se je stranka gotovo brigala in se bo. Vendar je hudo podtikanje, če kdo misli, da bo zato svojo taktiko drugače usmerjala in da bo zato komu čez prste gledala, ako vidi, da ne dela prav.

Ko je slabo izvedeno rud. zavarovanje težko ogrožalo interese tisočev rudarjev, — smo organizirali hud odpor proti temu in nismo vprašali ali je to komu prav ali ne, ali bo razgnal zato naše socialne institucije ali ne. Samo v tem vprašanju se je vršilo v dveh mesecih 24 shodov in konferenc! Ko je prišel davek na ročne delavce, je bila naša protiakcija tako živa, — da so dobili na centralno mesto v Beogradu nad 50 protestnih resolucij — iz raznih strokovnih shodov. Tako bi lahko še marsikaj našteali. Tudi v časopisju smo o tem pisali. Če pravi kdo, da premalo ostro, se tega vsaj o Volksstimme ne da trditi. Kaj pravijo na to kritiki, ki jih ne moreš spraviti na noben shod, tudi če bi jim to z zlatom plačal: Pravijo: Delajo se reakcionarni zakoni, a nihče ne da iniciative proti nameram reakcije. — In ne da je, ker se stranka tega boji. —

Tako sme sumničiti brez podlage le sovražnik. Prijatelj pa mora sodelovati, pomagati, da bo naše časopisje jačje, da bodo poznali delo stranke tudi tisti, ki ga ne poznajo.

Kaj sedaj?
Mi ponavljamo:
Sedaj rabimo sejalece, ne rabi-
mo pa nergačev.

—nik.

Iz uprave.

Vsem nabiralcem in novim naročnikom sporočamo, da so bile izžrebane naslednje številke in sicer po vrstnem redu:

1 nagrada à Din 200

1. dobi številko 231,

1 nagrada à Din 180

2. dobi številko 1733,

5 nagrad à Din 100

3. dobi številko 3465,

4. " " 5050,

5. " " 3466,

6. " " 1040,

7. " " 2545,

20 nagrad à Din 60

8. dobi številko 3245,

9. " " 4941,

10. " " 78,

11. " " 7230,

12. " " 6126,

13. " " 509,

14. " " 3246,

15. " " 1043,

16. " " 2548,

17. " " 3903,

18. " " 5269,

19. " " 1139,

20. " " 4095,

21. " " 317,

22. " " 514,

23. " " 3897,

24. " " 5266,

25. " " 3898,

26. " " 121,

27. " " 1623,

23 nagrad à Din 40

28. dobi številko 1428,

29. " " 1317,

30. " " 6615,

31. " " 12,

32. " " 96,

33. " " 190,

34. " " 1692,

35. " " 3384,

36. " " 196,

37. " " 5010,

38. " " 1262,

39. " " 2765,

40. " " 8743,

41. " " 444,

42. " " 7000,

43. " " 23,

44. " " 7,

45. " " 111,

46. " " 4340,

47. " " 5487,

48. " " 2172,

49. " " 4081,

50. " " 6591.

Naprošamo vse nabiralece, da nam sporoče točne naslove, da jim zamoremo nakazati zneske. Kdor ne pošlje tekom enega meseca sporočilo, bomo smatrali kot darilo za tiskovni sklad. Nekateri nabiraleci sploh niso sporočili svojega naslova.

Uprava.

Čekovna položnica uprave »Socialista« ima številko 13963. Naprošamo vse, ki pošiljajo naročnino ali obračunavajo tiskovni sklad, da se poslužujejo samo teh položnic.

Položnice »Socialistične tiskovne zadruge« smo rabili samo začasno, da smo dobili svoj račun.

U. D. R.

Izlet v Celje na binkoštno nedeljo. Obrtni naraščaj ljubljanske edinice se udeleži izleta korporativno z vso opremo in kuhinjami. Člani in članice, ki se nameravajo udeležiti izleta, naj si pravočasno poskrbe izkaznice za polovično vožnjo pri s. F. Vidmarju.

Vse ostale edinice naj se udeleže izleta, če mogoče korporativno, če ne naj pa odpošljejo deputacije. Za kapetane, četnike in vodnike je izlet obvezen, ker se bo vršila na ta dan plenarna seja upravnega odbora skupno z zunanji funkcijonari, na kateri se bo uredilo vprašanje vplačevanja prispevkov in načrt za bodoče delovanje. Natančnejše podatke bodo sprejeli voditelji edinic potom okrožnice.

Predsedstvo UDR.

Kultura.

»Idejni predhodniki današnjega socializma in komunizma«. V Združeni založbi v Ljubljani je izšel pravkar I. zvezek socialno politične knjižnice, ki je namenjena širokemu občinstvu in katere naloga naj bo v poljudno znanstveni obliki podajati zgodovino in gibanje ter probleme modernega socialnega gibanja. Predležeci spis nam opisuje nekatere najmarkantnejše predstavnike socializma in komunizma v pred marxistični dobi. Kdor hoče poznati današnje socialne probleme, se mora poprej seznaniti z raznimi socialnimi utopisti, da vidi, kakšne probleme so reševali ti in pa kako.

Razno.

Novi podatki o raku. Na eni zadnjih sej znanstvenega društva berlinskih ruskih zdravnikov je predaval o svojih novih odkritjih ravnatelj berlinske bolnice za zdravljenje raka prof. F. Blumenthal. Dejal je, da se mu je konč-

no posrečilo izločiti iz človeških oteklin parasite, ki so se vzgajali in so pozneje povzročili raka pri živalih. Rak je nalezljiv, vendar pa misli prof., da lahko nastane rak tudi kot posledica fizičnega, oziroma kemičnega draženja. Odkritje prof. Blumenthala je neizmerne važnosti za nadaljni študij raka. — Nato je predaval prof. Braunstein o »novih bioloških lastnostih rakove tkanine«. Na temelju dolgoletnega raziskovanja je namreč zdravnik dognal, da ustvarja organizem protistrupe, ki ovirajo razvoj raka. Te snovi nastajajo v vranici in odtod prehajajo v kri. Z njimi je mogoče doseči popolno ozdravljenje živali, na kateri je rakova oteklina nastala umetnim potom. Razven tega je našel prof. Braunstein v rakovi tkanini poseben glikolitičen ferment, ki razkroja v organizmu sladkor. To je tudi vzrok, da izgine sladkor iz vode onih diabetikov, ki obolijo na raku. Profesor Braunstein je mnenja, da je ferment, ki ga je on zasledil v oteklinah, soroden insulinu, kateri razkroja sladkor in s katerim se zdravi sladkor-na bolezen.

ZA TISKOVNI SKLAD.

Do sedaj nabranih Din 13.960.65
S. Topolovec Anton, Prevalje, nabral na polo št. 22, ki so darovali sledeči sodrugi:

Topolovec Anton	10.—
Bon Anton	20.—
Logar	5.—
Svetek Fr.	2.25
Črep Anton	10.—
Lorberg Albert	4.—
Ipavc Jožef	4.—
Za združitev N. N., Črna	5.—
Juh L.	5.—
Borštner Joško	10.—
Ilgo Jožef	5.—
Kočník Luka	2.25
Vidali Ivan	3.—
Koren Pavel	10.—
Stanovšek Heinrich	10.—
Schwab Mirko	5.—
Lipko F.	2.50
Filipič Anton	5.—
Frasotti Frie	5.—
Stirner	3.—

Skupaj Din 14.086.65

Izdajatelj: Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.

Odgovorni urednik: France Svetek.
Tisk J. Blasnika nasled. v Ljubljani.

Pravi holandski kakao

„Grootes“

Je v uporabi najizdatnejši, najokusnejši in najcenejši.

Poiskus Vas prepriča. — Zahtevajte ga povsod.

En gros

Letna trikotaža, nogavice, galanterija in drobnina

En gros

Gaspari & Fanningner

Maribor, Aleksandrova cesta številka 48

H. VIELHABER V MARIBORU

agentura za žito in moko

Telefon številka 54. Brzoi. nasl.: Vielhaber, Maribor.

Zastopnik »Narodne mlinske in gospodarstvene industrije«, d. d. Zagreb in Bega-mlina v Velikem Bečkereku se priporoča za nabavo vsakovrstne moke, žita in testenin.

Zastopnik prve hrvaške tovarnice olja d. d. v Zagrebu.

Vinotoč „ŠTATERSKA KLET“

Maribor, Kopališka ulica 17

(v kleti Narodnega doma)

Jabolčnik liter od 3-50 Din

naprej, vino liter od 9-50 Din

naprej.

Prilporečamo vrlo dobro

Kolinsko cikorijo.

Kdor hoče štediti, ali komur je iz zdravstvenih oziror potrebno, da uživa kavni nadomestek, temu se najtopleje priporoča, da poskusi FRANCKOV

ENRILO

s katerim se da prirediti ravno tako ceneno, kakor okusno kavo.

Proizvajajo:

Henrik Francka Sinovi
Zagreb.

15 letno jamstvo!

15 letno jamstvo!

Najpopolnejši šivalni stroj s pogreznjivim transporterjem (grabljice). Z odnosnim premikom, je pripravljen za štopanje, vezenje ali šivanje. V vseh opremah za krojače kakor tudi domačo rabo edino pri

Lud. Baraga

Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/1.

Špecialna mehanična delavnica za popravilo pisalnih, računskih in drugih strojev.